

ความฉลาดทางสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร*

SOCIAL INTELLIGENCE OF THE THIRD YEAR STUDENTS
OF FACULTY OF EDUCATION AT NARESUAN UNIVERSITY

สำราญ มีแจ้ง

Samran Meejang

สิริภรณ์ ทองมาก

Sirikarn Thongmak

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, ประเทศไทย

Faculty of Education Naresuan University, Thailand

E-mail: sirikamt@nu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปริมาณครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความฉลาดทางสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 2) เปรียบเทียบความฉลาดทางสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ระหว่างนิสิตชาย กับนิสิตหญิง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ปีการศึกษา 2565 จำนวน 102 ดำเนินการสุ่มโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้สาขาเป็นชั้นในการสุ่ม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ Pearson ผลการวิจัยพบว่านิสิตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 60 คน (ร้อยละ 58.82) และเพศชาย จำนวน 42 คน (ร้อยละ 41.18) นิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2565 มีความฉลาดทางสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การมีทักษะรับรู้และวิเคราะห์ และการมีทักษะในการตระหนักรู้ อยู่ในระดับค่อนข้างสูง และพบว่า

* Received 12 July 2023; Revised 17 August 2023; Accepted 7 October 2023

นิสิตหญิงมีความฉลาดทางสังคม สูงกว่า นิสิตชายที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จึงควรสนับสนุนให้นิสิตมีความฉลาดทางสังคมในระดับที่สูงขึ้น ควรมีการส่งเสริมให้นิสิตเข้าร่วมกิจกรรมที่มีโอกาสได้พัฒนาความฉลาดทางสังคมทั้งในและนอกสถาบันการศึกษา สถาบันการศึกษาควรจัดการเรียนการสอนที่ฝึกให้นิสิตมีพฤติกรรมการกล้าแสดงออก มีการทำงานร่วมกันเป็นทีม รู้จักความรับผิดชอบ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนมีการสื่อสารและสร้างสัมพันธ์ต่อกัน การส่งเสริมให้นิสิตจัดทำโครงการต่าง ๆ ที่เป็นการพัฒนาคุณลักษณะของความฉลาดทางสังคม

คำสำคัญ: ความฉลาดทางสังคม, ทักษะรับรู้และวิเคราะห์, ทักษะด้านสังคม, ทักษะในการตระหนักรู้

Abstract

This quantitative research aimed 1) to study social intelligence of third year students at the Faculty of Education, Naresuan University 2) to compare social intelligence of third year students at the Faculty of Education, Naresuan University between male students and female students. The sample used in this research were third year students, Faculty of Education, Naresuan University, Academic Year 2022, for 102 students selected by stratified random sampling, using faculty as a unit of study. Data was analyzed by statistics, including percentage, mean, standard deviation and Pearson's correlation. The findings revealed that students were 60 females (58.82%) and 42 males (41.18%). Overall students' social intelligence was at a moderate level with statistically significant 0.05 when considering each branch found that cognitive and analytical skills, and recognition skill were at a relatively high level. It was found that female students had higher social intelligence than male students at the significance level of 0.05. Therefore, students should be encouraged to have higher social intelligence. Students should be encouraged to participate in activities that have the opportunity to develop social slopes both inside and outside the educational institution. Educational institutions should provide instruction that trains students to have assertive behavior which are team work together, responsibility, mutual assistance as well as having communication

and building relationships with each other, encouraging students to undertake projects that develop characteristics of social intelligence.

Keyword: Social Intelligence, Perception and Analytical Skills, Social Skills, Awareness Skills

บทนำ

ความฉลาดทางสังคม (Social intelligence) เป็นความสามารถของบุคคลในการเข้าสังคม การสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ตลอดจนการใช้ภาษากายขณะพูดคุยและมีความสามารถในการทำงานร่วมกัน กับผู้อื่นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ (กรมสุขภาพจิต, 2554) (Goleman, D, 2006) ความฉลาดทางสังคมจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับบุคคลเพื่อใช้ในการดำรงชีวิต อยู่ในสังคม นอกเหนือจากความฉลาดทางเชาว์ปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ เพราะหากบุคคล มีความรู้ความสามารถ แต่ไม่มีมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ขาดความรับผิดชอบ ไม่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ก็จะทำให้บุคคลไร้ซึ่งความสุขเมื่อต้องอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม (คณิตพันธุ์ ทองสืบสาย, 2552) บุคคลที่มีความฉลาดทางสังคมสูงจะสามารถดึงดูดให้บุคคลอื่นอยากเข้าใกล้ มีพฤติกรรมเกื้อกูลและมีจิตบริการได้รับการยอมรับและชื่นชมจากบุคคลรอบข้าง ในขณะที่บุคคล ที่มีความฉลาดทางสังคมต่ำ จะรู้สึกด้อยค่า หงุดหงิดอยู่กับความเครียดของตนเอง ล้มเหลวในการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และมีพฤติกรรมรุนแรงเมื่อต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม (Albrecht, K., 2006) (Goleman, D, 2006) ได้อธิบายองค์ประกอบของความฉลาดทางสังคมเป็น 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การตระหนักรู้ทางสังคม (Social awareness) เป็นความสามารถของบุคคลในการรับรู้เกี่ยวกับผู้อื่นในสังคมรวมถึงการรับรู้อารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น และเข้าใจในสถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในสังคม และ 2) การมีปฏิสัมพันธ์หรือคุณสมบัติพิเศษทางสังคม (Social facility) คือ ความสามารถในการเข้าร่วมกับบุคคล การแสดงตนเอง การชี้นำพฤติกรรมของบุคคล และการคำนึงถึงผู้อื่น ความฉลาดทางสังคมจึงเป็นความสามารถภายในตัวบุคคลอีกด้านหนึ่ง หากบุคคลได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอย่างเหมาะสมก็จะทำให้ดำเนินชีวิตได้อย่างสร้างสรรค์ สามารถสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับคนรอบข้าง และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ได้อย่างมีความสุข (ทัชชา สุริโย, 2559)

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ที่ต้องอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม ซึ่งคนแต่ละคนมีความสามารถในการเข้าสังคมต่างกัน บางคนมีปัญหาในการเข้าสังคม ไม่สนใจผู้คนรอบข้างหรือสังคม โดยปกติแล้ว

บุคคลควรมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว เพื่อน โดยเฉพาะเพื่อนถือได้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในกลุ่มช่วงวัยรุ่น เพราะเป็นวัยที่ต้องการ การยอมรับจากคนในกลุ่ม และในการเข้ารับการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย แน่นอนว่าสังคมที่พบเจอก็จะเป็นสังคมที่มีขนาดใหญ่ขึ้น เจอสภาพแวดล้อมที่แปลกใหม่ การปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญมากเพื่อการอยู่รอดในสังคมนั้น ๆ ในปัจจุบันการแข่งขันนั้นสูงขึ้นเป็นอย่างมาก ประกอบกับความทันสมัยของเทคโนโลยี ที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตมากขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำให้การดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคม จึงมีความมุ่งมั่นที่จะผลักดันตนเองให้มีความเก่ง ความเจริญในทุก ๆ ด้าน ทั้งในเรื่องของความฉลาดทางสติปัญญาหรือ IQ (IQ : Intelligence Quotient) และความฉลาดทางอารมณ์หรือ EQ (Emotional Quotient) ซึ่งแต่ละคนก็พยายามที่จะพัฒนาตนเองให้มีความพร้อมทั้งสองด้านควบคู่กันไป เพื่อให้ชีวิตประสบความสำเร็จ แต่ปัจจุบันหลาย ๆ ภาคส่วนขององค์กรในระดับต่าง ๆ ได้ให้ความสำคัญและเน้นย้ำว่าปัจจัยแห่งความสำเร็จของมนุษย์เรานอกจาก IQ และ EQ ก็ยังหาเพียงพอไม่ ต้องมีความฉลาดทางสังคมหรือ SQ (Social Quotient) เข้าไปร่วมด้วย (ปาณิสรา คงสมจิตต์, 2559)

ในปัจจุบัน นักวิชาการและนักจิตวิทยาได้เริ่มศึกษาถึงทักษะด้านพหุปัญญา (Multiple Intelligence) โดย ฮาเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Gardner, H., 1983) ทักษะพหุปัญญาเป็นสิ่งที่น่าสนใจและจำเป็นในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะทักษะด้านมนุษย์สัมพันธ์ คือ ความสามารถในการเข้าใจผู้อื่น ทั้งด้านความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ เจตนาที่ซ่อนเร้น มีความไวในการสังเกตสีหน้า ท่าทาง อารมณ์ของคนอื่น และตอบสนองสิ่งเหล่านั้นได้เหมาะสม สร้างมิตรภาพได้ง่าย เจรจา ต่อดรองเก่งและชักจูงผู้อื่นได้ดี ซึ่งเป็นทักษะที่เหมาะสมกับอาชีพครูเป็นอย่างมาก และนิสิตครูควรมีทักษะด้านนี้เพื่อการเข้าถึงนักเรียนได้ดี เด็กนักเรียนสามารถเข้าถึงได้ นอกจากนี้ Goleman, D. (2006) ได้เขียนไว้ในหนังสือความฉลาดทางสังคม (Social Intelligence) ได้เสนอว่า ความฉลาดทางสังคมต่างหากที่ทำให้คนประสบความสำเร็จในการทำงาน และนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จ เพราะความฉลาดทางสังคมนอกเหนือจากจะสามารถใช้ในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นอย่างกลมกลืน และมีความสุขแล้ว ยังเป็นทักษะที่สามารถจูงใจให้เพื่อนร่วมงาน สมาชิกในองค์กรร่วมมือกันเพื่อความสำเร็จขององค์กรอีกด้วย ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่เหมาะสมกับวิชาชีพครูที่จะร่วมมือกันพัฒนาการศึกษาให้เกิดความก้าวหน้า เท้าทันโลกในปัจจุบัน

หลักสูตรการศึกษามัธยมศึกษา (หลักสูตร 4 ปี) ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตครูหลักสูตร 4 ปี นิสิตจะต้องฝึกสอนตอน ปี 4 ภาคการศึกษาปลาย ซึ่งเมื่ออยู่ปี 3 นิสิตครูที่จะมี

ความพร้อม ทั้งด้านความรู้ทางวิชาการ ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ และความฉลาดทางสังคมในการที่จะไปอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมที่กำลังจะเปลี่ยนไป เพราะการฝึกสอนนั้นไม่ใช่แค่การสอนความรู้เด็กเพียงอย่างเดียว แต่เป็นการเรียนรู้ไปพร้อมกับเด็ก และต้องทำงานร่วมกับบุคคลอื่นในองค์กร ผู้ปกครอง และชุมชนอีกด้วย ทำให้ครูต้องมีความสามารถในทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ คือ ความสามารถในการเข้าใจผู้อื่น ทั้งด้านความรู้สึกรู้สึกนึกคิด อารมณ์ เจตนาที่ซ่อนเร้น มีความไวในการสังเกตสีหน้า ท่าทาง อารมณ์ของคนอื่น และตอบสนองสิ่งเหล่านั้นได้เหมาะสม สร้างมิตรภาพได้ง่าย เจรจาต่อรองเก่งและชักจูงผู้อื่นได้ดี

จากเหตุผลที่กล่าวข้างต้น ความฉลาดทางสังคมถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการทำงานโดยเฉพาะวิชาชีพครู เนื่องจากครูเป็นบุคคลผู้ประกอบวิชาชีพเพื่อสังคมอย่างแท้จริง เพราะการประกอบวิชาชีพครูจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าหากขาดนักเรียนหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ซึ่งบุคคลที่จะเข้าไปประกอบวิชาชีพครูในอนาคตจึงควรได้รับการประเมินระดับความฉลาดทางสังคมของตัวเอง เพื่อที่จะได้ปรับตัวหรือเรียนรู้ที่จะนำไปใช้ในการทำงานต่อไปซึ่งผลการศึกษาค้างนี้จะเป็นข้อมูลพื้นฐานให้ทราบถึงความฉลาดทางสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร และจะเป็นประโยชน์ในการจัดกิจกรรมของคณะเพื่อส่งเสริมและพัฒนาความฉลาดทางสังคมให้แก่ นิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความฉลาดทางสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
2. เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ระหว่างนิสิตชาย กับ นิสิตหญิง

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2565 จำนวน 427 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Thorndike ได้จำนวน 102 คน ดำเนินการสุ่มโดยการ

สุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้สาขาเป็นชั้นในการสุ่ม การวิจัยนี้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนกันยายน - ตุลาคม 2565

0.91 - 1.00 หมายถึง มีผลกระทบระดับสูงมาก

0.71 - 0.90 หมายถึง มีผลกระทบระดับสูง

0.31 - 0.70 หมายถึง มีผลกระทบระดับปานกลาง

0.01 - 0.30 หมายถึง มีผลกระทบระดับต่ำ

0.00 หมายถึง ไม่มีผลกระทบ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามระดับความฉลาดทางสังคมของ University of Tromso ลักษณะคำถามเป็นมาตราวัดแบบประมาณค่า (Likert Scale) 5 ระดับ ซึ่งประกอบด้วย (1) การมีทักษะรับรู้และวิเคราะห์ Social Information Process (SP) (2) การมีทักษะด้านสังคม Social Skill (SS) และ (3) การมีทักษะในการตระหนักรู้ The Social Awareness (SA) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแบบสอบถามจำนวน 3 ท่านได้ค่า IOC มากกว่า 0.5 หลังจากนั้น นำแบบสอบถามไปทดสอบก่อนใช้จริง กับ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 30 คน พบว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.91

การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ทำการปรับปรุงแล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2565 จำแนกตามสาขาวิชา ทั้ง 9 สาขา จำนวน 102 คน โดยใช้ Google form

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย โดยมีการแปลผลดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	แปลผล
4.21 – 5.00	มีความสัมพันธ์กับระดับความฉลาดทางสังคมของนิสิต มากที่สุด
3.41 – 4.20	มีความสัมพันธ์กับระดับความฉลาดทางสังคมของนิสิต มาก
2.61 – 3.40	มีความสัมพันธ์กับระดับความฉลาดทางสังคมของนิสิต ปานกลาง
1.81 – 2.60	มีความสัมพันธ์กับระดับความฉลาดทางสังคมของนิสิต น้อย
1.00 – 1.80	มีความสัมพันธ์กับระดับความฉลาดทางสังคมของนิสิต น้อยที่สุด

ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ Pearson มีการแปลผลดังนี้

0.91 - 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก

0.71 - 0.90 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูง

0.31 - 0.70 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

0.01 - 0.30 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

0.00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาความฉลาดทางสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2565 พบว่านิสิตส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 60 คน (ร้อยละ 58.82) และเพศชาย จำนวน 42 คน (ร้อยละ 41.18)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความฉลาดทางสังคม ของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2565 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความฉลาดทางสังคม ของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2565

ด้าน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การมีทักษะรับรู้และวิเคราะห์	3.58	.52	ค่อนข้างสูง
การมีทักษะด้านสังคม	3.14	.55	ปานกลาง
การมีทักษะในการตระหนักรู้	3.51	.70	ค่อนข้างสูง
รวม	3.41	.41	ปานกลาง

จากตาราง 1 พบว่านิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2565 มีความฉลาดทางสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้าน การมีทักษะรับรู้และวิเคราะห์ และด้าน การมีทักษะในการตระหนักรู้ อยู่ในระดับค่อนข้างสูง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2. เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ระหว่างนิสิตชาย กับ นิสิตหญิง

เปรียบเทียบความฉลาดทางสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ระหว่างนิสิตชาย กับ นิสิตหญิง ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความฉลาดทางสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ระหว่างนิสิตชาย กับนิสิตหญิง

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
ชาย	42	3.23	.34	4.05	.0001*
หญิง	60	3.53	.40		

จากตาราง 2 พบว่า เพศที่แตกต่างกัน ความฉลาดทางสังคมจะแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยพบว่า สำหรับชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร นิสิตหญิงมีความฉลาดทางสังคม สูงกว่า นิสิตชายที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำมาใช้อภิปรายผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2565 มีค่าเฉลี่ยความฉลาดทางสังคมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.41, S.D. = .41) ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า มหาวิทยาลัยนเรศวร และคณะศึกษาศาสตร์มีการจัดกิจกรรมบูรณาการกับการเรียนการสอนให้กับนิสิตในแต่ละชั้นปี เพื่อส่งเสริมให้นิสิตมีสมรรถนะตามรายชั้นปี ได้แก่ การมีคุณธรรมจริยธรรม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น สามารถเผชิญปัญหา และปรับตัวได้อย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นคุณสมบัติหนึ่งของผู้ที่มีความฉลาดทางสังคมสูง (Bar-On, R., 2015) แต่ในการเรียนของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2565 ต้องเรียนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ จึงอาจทำให้มีปริมาณชิ้นงานที่ได้รับมอบหมายเพิ่มขึ้น นิสิตจึงต้องมีการบริหารเวลาด้านการเรียนเพื่อให้สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จ

ตามกำหนด และสามารถสอบผ่านในแต่ละรายวิชา ทำให้นิสิตไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับทางมหาวิทยาลัย และคณะครบทุกกิจกรรม และอาจทำให้ขาดการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม และทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากการที่นิสิตได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยได้น้อย เนื่องจากในช่วง พ.ศ. 2563 – 2565 เกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของทางมหาวิทยาลัย และคณะเป็นไปด้วยความยากลำบาก เพราะต้องสวมใส่หน้ากากอนามัยตลอดการดำเนินกิจกรรม และรักษาระยะห่างตามมาตรการที่กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนด ทำให้ระยะห่างระหว่างบุคคลเพิ่มมากขึ้น การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลจึงน้อยลงด้วย อาจทำให้ผลการศึกษาครั้งนี้ นิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร มีความฉลาดทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับกาญจน์กมล สุวิทย์รัตน์ (2557) เรื่อง การศึกษาและพัฒนาความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภาคใต้ พบว่า ความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภาคใต้ 1983 อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับการศึกษาของศิริยุพร บุสหงส์ และคณะ (2562) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาล พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาพยาบาลมีความฉลาดทางสังคมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นระดับความฉลาดทางสังคมขึ้นอยู่กับการเข้าร่วมกิจกรรม เพราะการเข้าร่วมกิจกรรมทำให้เกิดทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การปรับตัวที่ดี พัฒนาทักษะการเป็นผู้นำและผู้ตาม การเป็นผู้รับและเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ การสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อน รู้จักการรับผิดชอบ การเสียสละ จึงจะมีความฉลาดทางสังคมอยู่ในระดับสูง ผลการวิจัย พบว่า ความฉลาดทางสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ระหว่างนิสิตชาย กับ นิสิตหญิง แตกต่างกัน โดยที่นิสิตหญิงจะมีความฉลาดทางสังคมสูงกว่า นิสิตชาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก (ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน, 2558) เพศชายและเพศหญิงมีลักษณะการดำเนินชีวิต และ บทบาททางสังคมที่แตกต่างกัน โดยพื้นฐานทางกายภาพ สภาวะทางอารมณ์ ความละเอียดอ่อน ความต้องการ ความอบอุ่น การไวต่อความรู้สึก สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีส่วน ทำให้เพศหญิงและเพศชายมีความแตกต่างกันในด้านความสนใจและการทำกิจกรรม โดยนิสิตหญิงจะถูกปลูกฝัง ให้มีความอ่อนน้อมถ่อมตน สุภาพ อ่อนโยน จึงทำให้มีความละเอียดเรียบร้อย ชอบทำกิจกรรมในสังคมกลุ่มเพื่อน มักมีเรื่องพูดคุยปรึกษาหารือทั้งในเรื่องเรียนและเรื่องส่วนตัว เห็นอกเห็นใจ ชอบช่วยเหลือผู้อื่น และอยู่ภายใต้กฎระเบียบ ส่วนนิสิตเพศชายจะถูกปลูกฝังให้มีความเป็นผู้นำจึงทำให้ กล้าแสดงออก มีความเป็นตัวของตัวเองและชอบทำกิจกรรม ที่โลดโผน สอดคล้องกับอารีย์ พันธมณี (2542) ที่กล่าว

ว่า เพศชายมีความหนักแน่นทางความคิด มีลักษณะการแสดงออก มีความเป็นตัวของตัวเอง และเชื่อมั่นในตนเอง ขณะที่เพศหญิงส่วนใหญ่มีอารมณ์อ่อนไหว อ่อนโยน อะลุ่มอล่วย คล้อยตาม และเลียนแบบพฤติกรรมของผู้อื่น มากกว่าผู้ชาย

องค์ความรู้ใหม่

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาความฉลาดทางสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรสรุปผลการวิจัยได้ว่า นิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2565 มีค่าเฉลี่ยความฉลาดทางสังคมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากมหาวิทยาลัยนเรศวร และคณะศึกษาศาสตร์มีการจัดกิจกรรมบูรณาการกับการเรียนการสอนให้กับนิสิตในแต่ละชั้นปี เพื่อส่งเสริมให้นิสิตมีสมรรถนะตามรายชั้นปี ได้แก่ การมีคุณธรรมจริยธรรม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น สามารถเผชิญปัญหา และปรับตัวได้อย่างเหมาะสม ซึ่งเป็นคุณสมบัติหนึ่งของผู้ที่มีความฉลาดทางสังคมสูง แต่ในการเรียนของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2565 ต้องเรียนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ จึงอาจทำให้มีปริมาณชิ้นงานที่ได้รับมอบหมายเพิ่มขึ้น นิสิตจึงต้องมีการบริหารเวลาด้านการเรียนเพื่อให้สามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนด และสามารถสอบผ่านในแต่ละรายวิชา ทำให้นิสิตไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมกับทางมหาวิทยาลัย และคณะครบทุกกิจกรรม และอาจทำให้ขาดการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม และทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากการที่นิสิตได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยได้น้อย

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ระหว่างนิสิตชาย กับ นิสิตหญิงผลการวิจัย พบว่า ความฉลาดทางสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ระหว่างนิสิตชาย กับ นิสิตหญิง แตกต่างกัน โดยที่นิสิตหญิงจะมีความฉลาดทางสังคมสูงกว่า นิสิตชาย

สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพบข้อเสนอแนะดังนี้ 1) ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ (1) ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2565 มีค่าเฉลี่ยความฉลาดทางสังคมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น จึง

ควรสนับสนุนให้นิสิตมีความฉลาดทางสังคมในระดับที่สูงขึ้น ดังนั้นผู้ปกครองควรมีการพิจารณาและส่งเสริมให้นิสิตเข้าร่วมกิจกรรมที่มีโอกาสได้พัฒนาความฉลาดทางสังคมทั้งในและนอกสถาบันการศึกษา ในส่วนของสถาบันการศึกษาควรจัดการเรียนการสอนที่ฝึกให้นิสิตมีพฤติกรรมมารกกล้าแสดงออก มีการทำงานร่วมกันเป็นทีม รู้จักความรับผิดชอบ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนมีการสื่อสารและสร้างสัมพันธ์ต่อกัน การส่งเสริมให้นิสิตจัดทำโครงการต่าง ๆ ที่เป็นการพัฒนาคุณลักษณะของความฉลาดทางสังคม และ (2) ผลการวิจัย พบว่า ความฉลาดทางสังคมของนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ระหว่างนิสิตชาย กับ นิสิตหญิง แตกต่างกัน โดยที่นิสิตหญิงจะมีความฉลาดทางสังคมสูงกว่า นิสิตชาย ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรมีการจัดโครงการ หรือกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางสังคมของนิสิตชายโดยวิธีการ ได้แก่ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (participatory Learning) การปรึกษาเชิงจิตวิทยาเป็นกลุ่ม (Group Counseling) กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ (Group Dynamics) การฝึกสถานการณ์จำลอง (Simulation Method) กิจกรรมบทบาทสมมติ (Role Playing Method) การศึกษานอกสถานที่ (Field Trips) เป็นต้น และ 2) ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป งานวิจัยนี้ได้องค์ความรู้ที่สำคัญคือความฉลาดทางสังคมของนิสิตในระดับมหาวิทยาลัยเป็นทักษะจำเป็นของนิสิต ซึ่งประกอบด้วยทักษะการรับรู้และการวิเคราะห์ ทักษะด้านสังคม และ ทักษะด้านการตระหนักรู้ ซึ่งนิสิตสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และชีวิตการทำงานในอนาคตได้ สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นที่เกี่ยวกับ (1) ความฉลาดทางสังคมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรในทุกชั้นปีการศึกษา และ (2) ความฉลาดทางสังคม และปัจจัยอื่น ๆ เช่น ความเข้มแข็งในการมองโลก การสนับสนุนทางสังคม ที่น่าจะมีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางสังคมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ และนิสิตคณะอื่น ๆ ในมหาวิทยาลัยนเรศวร

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต. (2554). คลังความรู้วิชาการด้านสุขภาพจิตและจิตเวช. เรียกใช้เมื่อ 7 ตุลาคม 2566 จาก <http://www.klb.go.th>
- กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์. (2557). การศึกษาและพัฒนาความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาภาคใต้. วารสารสุทธิปริทัศน์, 28(86), 126-151.

- คณิตพันธุ์ ทองสืบสาย. (2552). การพัฒนาแบบวัดความฉลาดทางสังคมสำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิต. ใน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการวัดผลทางการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทัชชา สุริโย. (2559). ผลของโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มที่มีผลต่อการเสริมสร้างความฉลาดทางสังคมในวัยรุ่นกลุ่มเสี่ยงต่อภาวะซึมเศร้า. ใน (วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน. (2558). การแนะแนวกับคุณภาพชีวิต: หน่วยที่ 8 ทักษะชีวิตกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปาณิสรา คงสมจิตต์. (2559). ความฉลาดทางสังคม (SQ) ในยุคศตวรรษที่ 21. เรียกใช้เมื่อ 24 มีนาคม 2566 จาก <http://www.council.mju.ac.th/openFile.aspx?id=MTcwMjlz>
- ศิริยุทธ บุสหงส์ และคณะ. (2562). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางสังคมของนักศึกษาพยาบาล. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น, 16(1), 26-38.
- อารีย์ พันธุ์มณี. (2542). จิตวิทยาการเรียนการสอน. จิตวิทยาการเรียนการสอน. ตันอ้อ 1999.
- Albrecht, K. (2006). Social Intelligence: The New Science of Success. Harvard Business Review.
- Bar-On, R. (2015). The impact of emotional intelligence on subjective well-being. Perspectives in Education, 23(1), 41-62.
- Gardner, H. (1983). Frames of Mind: A Theory of Multiple Intelligences. Basic Books.
- Goleman, D. (2006). Social Intelligence. Random House Group Limited.